

»Niti vedel nisem, da imate tako pridnega dečka,« je rekel graščak. »Tole je moj mlajši brat, včeraj se je peš vrnil iz tujine, kjer je izgubil vse svoje imetje. In vaš Janezek mu je dal jabolk. Dal mu jih je celo več, kakor je moj brat prosil. Tako — in zdaj povej, Janezek, kaj bi si želel.«

Janezka je oblila rdečica, niti besedice ni mogel izpregovoriti. Še zmeraj se mu je vse to zdelo tako nemogoče, saj je še včeraj videl tega človeka v oguljeni, zaprašeni obleki, vsega utrujenega in zapuščenega.

»No, ti si mojemu bratu že včeraj povedal, kaj bi rad. Nič te ne bodi sram, to je lepa želja. Torej zdaj pojdeš v šolo. In ko boš dorastel in dovršiš šolo, bom že jaz za to poskrbel, da ti ne bo treba ka-

menja lomiti.« Potem se je graščak obrnil k Janezkove-mu očetu in dejal: »Pridite z njim popoldne k meni na grad; tam se bomo domenili. In zapomni si, deček: Kdor daje, tudi prejema, to je star pregovor. No, z Bogom!«

Kočija je oddrdrala in Janezek je z očetom še dolgo stal pred hišo kakor v sanjah...

Lojze Zupanc

Kako je Kristus ustvaril vinsko trto . . .

(Belokrajinska pripovedka)

Ko sta Kristus in sveti Peter še po zemlji hodila, sta nekoč pripotovala tudi v Belo Krajino. Hodila sta bosa in oprta vsak na svojo palico po prašni cesti od bajte do bajte ter se ustavljala pri otrocih, ki so v gručah posedali pred hišami. Otročaji so bili oblečeni v same robače in so se lovili, kričali in igrali. Ko pa so zagledali trudna popotnika, so ju obstopili in hiteli vpraševati, kam ju vodi pot...

»K dobrim ljudem, ljubi otroci,« jim je odgovoril Kristus.

Med pogovorom je Kristus vsakemu otroku položil roke na glavo. Ko sta se s svetim Petrom oddaljila od dece, je sveti Peter vprašal Kristusa:

»Gospod, zakaj si otrokom pokladal roke na glavo?«

»Zato, da bodo zmerom ostali pametni in dobri ljudje, kakor so njih očetje in matere,« je odgovoril Kristus.

»Le kako moreš potem dopustiti, da ljudje, ki so dobri, prebivajo v takšnem puščobnem in skalovitem kraju,« je ugovarjal sveti Peter, iztegnil desnico ter pokazal po skaloviti pokrajini. »Glej, Gospod, ljudje trpe glad, če je letina samo

srednja, nikar še slaba. Samo ob dobrih letinah pridelajo po tej kraški zemlji toliko, da se za silo prežive.«

Kristus pa je kar molčal in ni svetemu Petru ničesar odgovoril.

»Potrpi, Gospod,« mu je odgovoril sveti Peter. »Tamle na hribu se pasejo ovce. Nikjer ni v bližini nobene hiše, da bi mogla poprositi za vodo, ampak k pastirjem pojdeva in dali nama bodo piti...«

»Pa ne samo lačni,« je sveti Peter dalje silil v Kristusa, »tudi žejni so pogosto. Ubogi ljudje, ki morajo prenašati v poletni vročini žejo, ker nimajo vode v svojih vodnjakih...«

Pozno popoldne, ko je bila sončna pripeka najhujša, sta božja potnika prišla do Nove Lipe, kjer se iz ravnice dviga Foča gora. Foča gora je bila pušča in vsa posejana s skalami, zapičenimi globoko, globoko v zemljo. Samo tu pa tam je med skalovjem poganjala slaba trava, kakršno rabijo dandanes samo še za nastilj. Pastirji so po stelnikih pasli ovce.

Iznenada je Kristus zašepetal:

»Žejen sem...«

Rečeno — storjeno!

Kristus in sveti Peter sta se napotila na Fočo goro in prosila pastirje za vodo. Toda dečki so bili sami žejni, da so imeli suhe jezike in razpokane ustnice.

»Prav radi bi vama dali vode, pa je nimamo niti kapljice,« je odgovoril najstarejši pastir.

»Ali ni v bližini nobenega studentca?« je vprašal sveti Peter.

Pastirji so se žalostno nasmehnili in odgovorili vsi na mah:

»Ne, ni ga! Samo kamenje je povsod. Prinesli smo si zjutraj s seboj barileček vode, pa smo jo že davno popili.«

Kristus se je žejen, kakršen je bil, napotil dalje. Ko sta prišla s svetim

Petrom nazaj pod Fočo goro, se je Kristus ozrl in zašepetal besede. In zgodilo se je čudo: vse kamenje na Foči gori je izginilo, tam pa, kjer so preje bile skale, so zrastle same vinike...

Belokrajinci pa še niso poznali čudežne moči na novo ustvarjenih zelenih grmičkov. Pustili so, da so se ovce še naprej pasle po Foči gori in obirale zelene liste vinskih trt.

Toda pod jesen, ko so se pod zelenimi listi vinik prikazale drobne jagode, so ovce pojedle tudi te in se opijanile.

Potlej so Belokrajinci pričeli gojiti vinike, jih prekopavati in presajati, da ga kmalu ni bilo v vsej Beli Krajini brežuljčka, ki bi ne bil zasajen z vinsko trto.

In še danes je v letih suše v Beli Krajini več vina kakor zdrave pitne vode. — — —

Miljarda v besedah

Gotovo ste že slišali ali čitali o čudaških ljudeh, ki imajo zelo smešne, posebne domisleke, ki tako dolgo premišlujejo in gruntajo kakšno stvar, dokler nekega dne res ne najdejo poti do nje.

Eden takih posebnikov je Anglež Mister Ferguson, ki je v mladih letih kot profesor matematike (računstva) dajal otrokom v šoli najtežje naloge.

Nekega dne se je Mister Ferguson — užival je že davno svoj zasluženi pokoj — zjutraj zbudil in padlo mu je na um, da bi bilo dobro izračunati, koliko črk potrebuješ, da lahko z njimi napišeš z besedami vse številke od 1 do 1.000.000.000 (1 milijarde). Mister Ferguson je računal več let, po dolgem času pa je prišel do tegale zaključka. Če bi hoteli zapisati vse številke, bi potrebovali 45.032.998.006 (45 milijard 32 milijonov 998 tisoč in 6) črk. Če bi pa res kdo dobil skomine, da bi se lotil te ogromne naloge, potem moramo takoj pripomniti, da bi pisanje 45 milijard črk napolnilo knjige, ki bi jih lahko uvrstili z več kot 100.000 izvodov v veliko knjižnico, večjo kakor je naša nova univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Toda ta zaključek še ni zadostoval Mistru Fergusonu. Hotel je tudi vedeti, koliko zlogov bi imele vse številke. Izračunal je, da 13.235.000.002. Če vzamemo, da lahko v 1 minuti izgovorimo 250 zlogov, potem bi morali živeti 100 let, da bi lahko naštel vse številke od ene do ene milijarde.

Črni dež

Poznajo ga v Južni Kaliforniji. Je to dež, ki pade po jasnih in mrzlih pomladnih nočeh. Ne vsiplje se pa kakor običajni dež, temveč se pomika z zračno strujo dalje in pokrije, kamor pade, vse z gosto klejasto snovjo. Obrazi postanejo umazani, nosnice dobijo črne robove in beli ovratniki, ki so bili zjutraj sveži in čisti, so tako zamazani, kakor da bi jih bil kdo namočil v blatno kopel.

Če niso okna s posebnim kitom pritrjena v okenskih okvirih, pronica »črni dež« v vsako luknjico in špranjo, skozi katero ima dostop zrak. Okenski zastori postanejo sivočrni, če jih ta z vlago prepojeni zrak le malo oplazi. Kopalne kadi dobijo črne lise, kakor hitro spustimo vodo vanje, in nobeno milo jih ne more očistiti. Črni dež je posledica ognjev, ki jih zažigajo spomladi na jugu Kalifornije ob nevarnosti pozebe, da na ta način varujejo na oranžnih nasadih rastline pred slano. Prav droben prah in saje, s katerimi je vse ozračje tako rekoč prepojeno, pridejo z zračnimi strujami v prav oddaljene kraje.

Brez teh varovalnih ognjev bi bila lahko uničena vsa oranžna trgatev. Stena dima, ki odvrča slano in mraz, je v Južni Kaliforniji znak, da je temperatura padla pod ničlo. Povsod v oranžnih nasadih je polno posod, ki so podobne železnim pečicam in vsebujejo v petrolej namočene snovi, ki rade gorijo. Ta črni dež povzroča zapraščenje in obup vseh gospodinj v Kaliforniji, ker zahteva dvojno, trojno temeljito čiščenje in snaženje.